

RĂVAȘUL

Editor și redactor resp.:
Petru P. Barițiu

Adresa: Jokai u. 6.
Pe 1 an (52 nri de câte 16 pag.) 6 cor.
Pe o jumăt. de an (26 de nri) 3 cor.

Intemeietorul foii:
Dr. E. Dăianu.

Crestături.

— »**Brancovici**«. Numele acesta vonicos și tipic sârbesc stăpânește pentru o vreme opinia publică, sub două raporturi: ca senzație socială, și ca senzație literară.

Uimiți aflăm din însași hotărîrea congresului bisericesc național al sârbilor, — forul suprem al vieții lor publice — că patriarhul dela Carloviț, care poartă istoricul nume, ar fi un om care pe lângă toate bogățiile venitelor sale anuale, și-ar fi însușind cu nedreptul și însemnate averi de ale bisericei ce cărmuește. Congresul, care săp-tămâni de-a rândul s'a frământat pe teme de partid s'a spart ca o rană urită, la această desvălire șandaloasă, pe care — ori cum i-ar fi fondul — nu o putem primi decât cu un hotărît disgust pentru cei ce au înscenat-o. Ce va eși din »afacere, nu se poate prevedea, ea se jufinde în cercuri largi și se coboară din sfera înaltă a conducătorilor puțin înalți la popor, în straturile năcăgite, pe cari de bună seamă chestia îi va frige chiar în suflet. Domnii, mânâți de ardoarea eternei sete de scandal n'au ce mai pierde din »ideile« și »ilusiile« lor, dacă au ajuns odată la atâta, ca să poată lua în publicitate o hotărîre, ca cea ce au luat. Ce va fi însă de bietul suflet al celor mulți țerani, la cari se vor îndrepta acum ca »adunările populare«, când vor auzi vorbindu-se despre patriarhul lor, despre Sfînția Sa, cel mai mare între vlădici, ca despre un făcător de rețe ordinar...?!

Nu știm, că oare tranșarea acestei »afaceri« cât va aduce — s'au readuce — în cassa bisericei naționale și ortodoxe a Sârbilor; simțim înse că în sufletul țărâniei, care este temelia națiunii și a bisericei, faptul ridicării în public a chestiunii va pricinul o pustiire grozavă.

Altfel asta e treaba Sârbilor.

A voit însă soartea și păr. vicar Vasilie Mangra, ca să avem și noi o afacere Brancovici. D-Sa a ținut cu ori ce preț ca să îmbrace în toate odăjdiile strălucitoare ale naționalismului, martiriului, eroismului și ortodoxiei, o figură stânsă de mult, pe care însă adevărul istoric, o arată foarte puțin strălucită, și ca om, și ca Vlădic și cu atât mai puțin ca Român — după ce a fost leit-poleit Sârb, întocmai ca și eroul dubios al congresului dela Carloviț.

Nime nu simte, că în actuala situație a neamului nostru, — în anul iubilar și milenar — de ce lipsă a fost a vol cu ori ce preț să pui în lumina focului bengalic chipul unui vlădică din cele mai nenorocite vremuri a poporului și bisericei românești, când în fruntea acestuia șef de drept era un sîrb, de fapt înse un superintendent calvin; și când calvinii unguri cereau pentru biserica noastră limba românească, ear preoții români »borborosiau« sîrbește ori slavo-nește, fără să înțeleagă ceva nici ei, păstorii, nici păstorii lor. P. Mangra — om destul de cuminte ca să știe ce face, — desigur nu de dragul trecutului, și alui Brancovici, a cercat să învie timpurile

triste și pe vlădica lor; e destul de transparent scopul nedeclarat al sfinții sale, ca să vadă ori cine că în stălucirile nevrednicite, ce le aruncă pe aceasta tristă figură, autorul vrea să oglindeze un chip al viitorului...

Cu atât mai dureros că *tendența* aceasta autorul și-o oglindează pe un suget cu totul lipsit de frumusețea și strălucirea adevărului istoric.

Acest fapt îl relevează, cu multă, — să o spunem franc, — cu prea multă energie, păr. can. Dr. Aug. Bunea, împotriva căruia d. M. a ascuțit întreaga lucrarea sa, menită ca în proporția luminării autorului, să întunece pe contrariul seu. Lucrul a eșit înse cu totul invers, și

fără a voi să prevenim judecata finală a forului istoric — ne temem că chestia să va desfășura tot mai puțin literar-științific, și tot mai mult într'un senz impropriu și primejdios. Eată ce am dori să se prevină. Sub chestia aceasta la aparență istorică stau ascunse porniri violente, cari din ce se ascund mai mult, din ce vor fi mai primejdioase isbucnind cândva. De aceea, ori cât de mult suntem convinși de dreptatea cauzei susținute de Dr. Bunea, regretăm că în espunerea sa atât puternică în *fond*, a lăsat — desigur sub năvala legitimei indignări — să-i scape în *formă* niște greșeli, a căror evitare i-ar fi desarmat total pe Brancovicenii nostri.

Jarnă.

BCU Cluj / Central-University Library Cluj

Din slavă zăpada se cerne,
Văl alb pe câmpii se așterne...
Dar ce glas resună din ceață,
Când gerul suflarea și-o 'nghiață?...

»O, Doamne! tot ninge...
Și sufletu 'n mine se stânge
Fioru-mi pătrunde prin oase
Și-un val de porniri furtunoase
Se 'ncearcă să-mi tulbure firea!...
Tot ninge!«...

...Iar fulgii plutesc în tăcere
Și zarea o 'nchid din vedere...

»În juru-mi e ceaţă
 Şi sângele 'n vine-mi înghiaţă!
 Aş vrea să' alerg pre câmpie
 Şi slabul meu trup să învie,
 Dar ochii mi-se 'nchid şi în juru-mi
 E ceaţă!«...

...Se 'nvăluie toate 'n zăpadă,
 Ce cadē pe drumuri grămadă..

»E linişte, noapte!...
 Un freamăt uşor, ca de şoapte
 Îmi sună 'n urechi, mă înfioară!...
 Prin trupu-mi slăbit se strecoară
 Un val de căldură bolnavă...
 E noapte!«...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Se 'nvolbură ceriul, pământul...
 — Indurese Domnul, Preasfântul! —

»E dulce lumină!...
 În suflet e pace senină...
 Văd vesele lumi tănuite;
 Frumseţi şi minuni negraite;
 Şi 'n inima-mi caldă se varsă
 Lumină...«

Cu ceriul se 'ncaieră vântul; —
 li sfăşie 'n doauă vesmântul
 Ş'a soarelui raz'aurite
 Străbat pe câmpii troenite...

Dafin.

Ludoşul Mureşului.

(Urmare.)

Anul, când s'a edificat biserica cea veche din Ludoşul-de-Mureş, nu se ştie. Se ştie însă, că era clădită din lemn, după forma bisericilor din Câmpie şi că prin anul 1733 era edificată, dovedeşte conscripţiunea episcopului Velim. În 1863 biserica prin un foc iscat la un proprietar diu vecinătate s'a făcut cenuşe până în pământ. Tot ce s'a putut mântui, erau valvele delă uşa împărătească, 5 icoane mari şi 3 mai mici, ornatele şi vasele sacre. Din aceste rămăşiţe se vede, că iconostasul a fost sculptat din lemn şi frumos pictat. Bisericile de pe Câmpie sunt pictate de zugravi sau de pe la Nicula, sau din comuna Feisa de pe Târnava-mică. Pictura bisericii din Ludoş se vede a fi fost de a altor pictori. Pe icoana sfântei Troiţe se află inscripţiunea:

»Aceasta stă icoană este făcută de Popa George Eregia. Anul e şters, Pe icoana s. Archangel Mihail este inscripţiune; »Să se stie, că acesta icoană a făcut-o Popa George Anuţa 1741.«

Imposibil, ca aceştia să fi fost pictorii bisericii, care, cum s'a zis, pe la 1733 exista, de nu cumva se va fi pictat mai târziu. Dela 1863, în lipsă de biserică, sf. slujbă se ţinea prin căsi private închiriate şi prin şcoală. În 1874 s'a improvisat un şopru de scânduri spre a slugi drept materne. În acest şopru, care iarna era un gheţar, şi vara o scaldătoare de vapor, între ciripitul paserilor, cari se cuibăreau pe la capini, s'a slujit lui D-zeu până la 1893. În acest an s'a terminat biserica frumoasă, a cărei icoană o publicarăm şi care cu tot aranjamentul de acum costă peste 24000 cor. Lipseşte încă iconostasul, este încă interimalmente supliniit prin unul de zid bine împărţit şi înfrumuşetăt cu icoane sacre.

Este interesant a aminti cum s'a procurat capitalul de peste 24000 cor. cu care, precum s'a zis, s'a edificat biserica. Pe la 1882 biserica nu avea decât un capital asigurat de 2400 cor. Cu aceşti bani s'au răscumpărat dela erezii repausatului protopop casele şi superedificatele economice de pe fundul parochial. Tot venitul bisericii era o arândă anuală de 300 cor. pentru o casă e bisericii. S'a dat însă unui comerciant pentru folosinţă pe 12 ani a edifica o casă în preţ de 3600 cor. s'a conces la doi privaţi de a edifica casele lor pentru taxă pe locul bisericii. S'au aranjat petreceri bine cercetate şi cu

rezultat material bun în folosul bisericei. Acestea au fost singurele izvoare de bani, cari însă s'au administrat cum se cade, cu multă cruşare şi cu mare grijă.

În 1890 a venit rescumpărarea de către stat a drepturilor regale de crişmărit. Urbariaştii din Ludoş încă îşi aveau dreptul lor limitat de crişmărit, înscris însă din eroare, poate şi cu intenţiune, în literile limitationali pe comuna politică. La momentul, când acest drept fu insinuat spre rescumpărare, vice-comitele suma de rescumpărare o pretindea pentru aceasta sub titlu, că dreptul regal este înscris pe numele comunei. Acesta însă fiind bărbat drept şi cu sentiment religios, după ce i-s'a descoperit prin protopop, că urbariaştii gr.-cat. cedează jumătate din banii de rescumpărare în scopul edificării unei biserici şi după ce urbariaştii au promis 2000 cor. pentru comună, a abstat de a mai pune piedeci, de a se da urbariaştilor suma de rescumpărare. Din suma obţinută apoi românii gr.-cat. au dăruit în scopul edificării de nou a bisericei suma de 5319 cor. 28 fil. În 1892 biserica ajunsese la un capital de 18000 cor. când apoi cu alte 4000 împrumutate s'a început edificarea noii biserici, care în anul 1890 s'a şi terminat. De atunci din venitul bisericei s'a plătit împrumul contras de 4000 cor. s'u aranjat interiorul ei şi s'au procurat vase şi ornate sfinte în preţ de peste 2000 cor. Astăzi biserica are şi un capital asigurat de peste 5000 cor. şi un venit anual de 1200 cor. Astfel biserica română unită din Ludoşul-de-Mnreş care înainte cu un pătrar de veac trăgea de moarte, acum este vecinic asigurată şi merge spre înflorire.

(Va urma.)

Din viaţa vechilor creştini.

— Conferenţă citită de Dr. Iuliu Florian, în Cluj, în presara de anu-nou. —

(Continuare).

Femeia din păgânătatea veche avea la îndemână dar tot ce-i poftea gustul şi ochii de a se îmbrăca luxuos, după cum îi ajungeau, vezi bine, paralele.

Femeia creştină trebuia să abzică de toate acestea, să încunjure societăţile păgânelor, circurile, teatrele, unde de comun creştinismul era obiect de ris şi de batjocură. Portul ei era simplu, prezentarea modestă, ocupaţiunea ei era gospodăria de casă, creşterea pruncilor. Precum se vede dar bise-

rica a introdus iarăş în parte vechea disciplină de casă pentru femei, că nu le-a permis să se prezinte în public fără vre-o cauză justă, în schimb a ridicat însă femeia la demnitatea ei cuviincioasă, alătura cu bărbatul, osândind legătura de casă cu mai multe femei.

După cum ne spune scriitorul Tertulian (veac XIII.) fecioarele din multe case creştine umblau acoperite la faţă.

Conduita femeii în biserică şi afară în societate, precum şi drepturile ei ni-le spune sf. apostol Pavel cu aceste cuvinte: «Aşisderea şi muierile să fie cu podoabe de cinste, cu sfială şi cu bună obicinuinţă să se împodobească pe sine, nu cu împletirea părului sau cu aur sau cu mărgăritare sau cu haine scumpe. Muieria întru tăcere să se înveţe cu ascultarea, iară mucrii să înveţe ea pe altul nu îngăduesc, nici să-şi stăpânească bărbatul, ci să fie întru tăcere» (2. Tim. 5).

Precum se vede dar puţine drepturi da femeilor apostolul şi în înţelesul acestora ori cât s'ar emancipa femeia în decursul vremurilor în biserică nu-şi poate câştiga nici un drept la gradurile hierarhice, căci îi este detras chiar cuvântul nici nu poate cere vre-un drept.

Răsăritenii totdeauna mai conservativi s'au ținut mai strict şi de aşezămintele lor sfinte. Apostolii şi-au întocmit casa de închinăciune astfel, că femeile să aibă loc separat în așa numita tinda femeilor, un obicei ce-l aflăm şi la "jidovi, unde pentru dame e destinată un fel de galerie. În altar nu poate intra femeia la nici un caz, în celelalte părţi ale bisericii poate ocupa loc în caz de îmbulzală mare.

Apostolul zice, că femeile să nu caute luxul şi deşertăciunile, etc.

Poate face alusiune la alte timpuri, căci atunci nici nu prea puteau căuta să se îmbrace așa luxuos creştinele, după ce păgânii necontenit căutau ocaziuni de a pune nouă prigoniri la cale. Creştinii trăiau mai mult prin ascunzişuri. Din când în când mai încetau şi prigonirile şi în vremuri de aceste senine le apuca şi pe damele creştine dorul de a se îmbrăca mai la modă. Atunci câte un părinte mai aspru le îndruma la ordine fără cruţare. Fără nici o considerare şi brusc e scriitorul Tertulian: »pentru ce nu-i daţi pace odată la părul vostru, zice el, acum îl suguşaţi, nu ştiu cum, acum îl sloboziţi pe frunte, acum îl grămădiţi în vârful capului«. În portul prea lumeţ vedea el o primejdie pentru evlavia creştinească.

După cele trei veacuri de prigoniri s'a lătit creștinismul într'atâta, cât îmbrăcămintea și esteriorul nu mai erau socotite primejdioase. De altcun și Tertulian însuși, cu toate că-și aroagă dreptul de a croi modă statornică pentru dame, admite două feluri de gățanii pompoase, unul are caracterul cinstei și insuflă respect, celalalt fel mai puțin cucernic, ambele atâr-nă dela caracterul personal. Aceasta e și adevărat și are valoare pentru toate timpurile.

Peste tot rolul femeii în viața publică și socială, câte vremuri poate cuprinde istoria, a fost mai puțin determinat ca a bărbatului. Aci o vedem în condițiune de tot umilitoare aci ridicându-se la cuvenita ei înălțime sub scutul lui Christos, aci se ridică apoi sub influența curentului materialist peste chemarea ei, cu pretenziuni, ce nu i-se șed. Pornirea aceasta undulantă arată în deajuns firea femeiască puțin statornică în asemănare cu cea bărbătească. Cu cât însă s'a abătut femeia dela cuvintele sf. Pavel, cu atât și-a împlinit mai puțin chemarea ei și cu atât a lăsat perderi mai mari pe urma ei în familie și în societate.

Biserica nu e în contra emancipării femeilor dimpotrivă o sprijineste, dar numai intru atâta, că familia să nu sufere nimica din aceasta emancipare.

Din Apus multe vînturi reci au suflat, spre noi, și multe flori de virtuți creștinești au degerat la suflarea lor în dauna noastră, și acum să ne cruțe ursita de curentul acela ce stinge cele mai sfinte datorințe ale unei femei față de vatra familiară, ce stinge cea mai gingașe floare, iubirea de maică. Și la auzul acesteia pare că ne cuprinde flori. Ca să nu străbată în șirul femeilor române duhul materializmului și al egoismului ne-am adunat sub scutul maicii fără prihană! ca ea să învețe mamele române de a crește fii ce totdeauna sunt gata să poarte fără rușine crucea lor și a neamului, și ca Maica sfântă să o și facă aceasta să ne rugăm ei: P. Sf. Maică povătuitoare, păzește limba, legea și moșia noastră.

(Va urma.)

Vorbe ale inimei de I. C. Lavater.

Învăță binele și dela cei răi, — înțelepciune chiar și dela cei proștii!

*

Corege interiorul și exteriorul se va corege de sine!

Momente culturale.

Din Sătmar.

Borlești, 31 Ianuarie 1907.

Pe lângă alte boale, ce bântue poporațiunea română din acestea părți, ca răul să fie desăvârșit, nu ne lipsea decât ura confesională. Făcutu-ne-au pagube destule. Rutenii cu maghiarizarea bisericilor: parochia ruteană din Careiu- deja a suflat-o vântul, căreia îi vor urma în curând și altele, — resta, ca descompunerea să fie completă, să ne aprindem paiele în cap și cu conaționalii nostri orientali.

Cunosc pulsațiunea inimii poporului român din Sătmar, și mă interesează toate mișcările lui religioase-morale; dar nu mă pot îndestul mira, că nu trece o săptămână, să nu văd înregistrată în ziaristica maghiară câte o veste despre disunirea Românilor din Sătmar. Cine pune aceste vești în circulație? și de unde se alimentează? nu-mi pot da samă, căci poporul din Sătmar nici idee nu are despre neunire.

Intâmplatu-s'au cazuri regretabile de curând și în Craiu-Dorolț, că poporul a închis biserica și a vrut să trimită cheile la Roma, dar spiritele s'au molcomit, îndată ce Ordinariatul din Gherla le făcu pe voie.

Turburările din Baia-mare și neunirea Sătmărenilor is de altă măsură și am greși tare, dacă le-am cântări cu aceeaș cumpănă.

Baia-mare e cea mai populată parochie din dieceza Gherlei, dar nu avu, decât o bisericuță de mică Tinerului preot Alesandru Breban îi plesni odată prin minte a clădi o biserică frumoasă. Până ce a fost vorbă numai de plan, toți îl slăviau pe d-l Breban, dar când a văzut, că se ridică biserica din pământ cu conturele ei minunate, s'au pus în mișcare toate intrigele, ca să zădărniceasca zidirea. Eșiau la fața locului comisiuni peste comisiuni cu asistința de gendarmi. Esecționat'au planul, că nu e alcătuit după șablonul bisericelor vechi; aflat-au, că materialul e rău și nu e potrivit pentru zidire; suspționat-au pe preot, că dilapidează banii bisericeii.

Pe tema aceasta: »Fierberi într'o parochie gr-cat.« au început goană în »Nagy-Bánya«, »Szamos« și »Budapesti Hirlap« în contra lui Breban.

Ordinariatul din Gherla nu numai că a desavuat pe d-l Breban, ci a şi interzis clădirea bisericeii, — pe motiv, că Breban nu pentru a zidi biserica a fost dispus la Baia-mare.

Destul, că corăbiile duşmanilor s'au înecat înainte de a ajunge la port: S'a constatat, că planul bisericeii e lucrat de primul architect din ţară; referitor la materialul excepţionat, a răspuns d-l Alexie Pocol, dăruind bisericeii 270.000 cărămizi de clasa primă pentru continuarea zidirei; iar faţă de administrarea fondului de zidire a dovedit, că banii parte is depuşi la »Săt-măreana« din Seini, parte la alte bănci, iar ca vârf la acuză s'a constatat, că banii nici nu-i administrează Breban, ci o comisie aleasă spre acest scop.

Destul, că Breban s'a făcut privesiţe ingerilor şi oame-nilor, dar goana pusă la cale în contra lui, a plătit-o cu boală ce l'a legat vre-o şase săptămâni de pat.

Când lumea a înţeles, că în comisia investigătoare în contra lui Breban a figurat ca membru şi vestitul Papp Lajos întreg Sătmarul a erupt într'un ris omeric. O jerum, jerum, qualis mutatio rerum. Comedia însă nu s'a terminat. Papp Lajos văzându-se odată factor prin fapte în administrarea die-cezei gherlane, imediat a cerut dela senatul din Baia-mare 28 bucăţi de lemne din pădurea oraşului, în schimb a făgăduit a conduce în spirit patriotic atât poporul cât şi şcoala din pa-rohia Firiza. Ofertul patriotic fu primit cu mulţămită de senat dar lemn totuşi n'a căpătat.

Eşecul suferit cu Baia-mare nu l'a descurajat, ci văzân-du-se reabilitat, s'a grăbit a se valora în altă direcţie. Parohia din Sătmar nu o mai poate uita, deci a o redobândi, pune la cale veşti despre trecerea Sătmarenilor la neunire şi consti-tuirea acelora în parohie gr.-orientală cu limba liturgică ma-ghiară. Vestea aceasta, de atâtea ori am auzit-o şi cetit-o, încât nu-mi vine de a o crede de adevărată şi probabil, că nu există în realitate, decât în creerii lui şi ai prietenilor lui de aceleşi principii.

Altcum fie, cum va fi, dar acviziţia aceasta nouă nu o pizmuesc dela nime, cu atât mai puţin dela biserica naţională orientală.

Dieceza unită a Orăzii n'are numai câteva parochii ru-tene maghiarizate şi ar scăpa bucuros de ele, numai să-i ră-mână în pace celelalte parochii româneşti,

George Şuta.

Concertul din Băseşti.

— 12 Februarie 1907.

(c). Concertul corului român bisericesc din Băseşti, ținut în 3 Febr. st. n. a avut o reușită neașteptat de mare.

Acest concert, care a fost salutat ca un eveniment cultural în aceste părți ale Selagiului, ne-a dat dovezi, că în sinul poporului nostru zac ascunse multe talente, multe comori sufletești, pe cari, dacă le-am putea descoperi și validita, foarte departe am ajunge.

Imprejurarea, că în restimp de o lună a fost în stare acest cor, acum înființat, a se pregăti astfel, după cum ni-s'a dat ocaziune să-l auzim la concertul din 3 Febr. justifică pe deplin spusele noastre.

La acest concert am putut auzi un cor bine organizat și disciplinat, care a executat toate punctele cu o acurateță neașteptată dela un cor de țărani dela sat.

Publicul a aplaudat cu entuziasm toate punctele, făcând vii ovațiuni zelosului dirigent și insistând pe lângă repetarea onora dintre punctele corale, ceea ce s'a și întâmplat.

Unul dintre punctele marcante ale concertului a fost cântarea pe violină solo a măestrului corului, d-l I. Cl. Iuga, cand. de adv., a cărui dexteritate în mânărea arcușului ne este tuturora bine cunoscută. Ne-a cântat niște doine și cântece populare, între cari »Doina Ciobanului« și »Doina lui Iancu«, făcând să plângă strunele sub degetele sale și storcând chiar lacrimi din ochii multora.

Nu e mai puțin bune au fost și declamațiunile, la a căror executare am remarcat pronunțarea corectă — lucru neobicinuit în acest ținut, unde frumoasa noastră limbă este așa sbeută de ape străine.

Mult haz a produs declamația comică a d-lui Iuga, care s'a distins și ca un escelent declamator comic.

Terminându-se concertul s'a ridicat d-l protopop *Varna*, și în numele publicului a făcut elogii bravului conducător al corului, dorind nației române mulți fii, ca și d-l Iuga; iar adresându-se la delegațiunile țaranilor de prin satele vecine, îi îndeamnă să ia exemplul dela Băsășteni și să facă și dânșii asemenea.

S'a început apoi jocul, cu o introducere, care a fost încă o surprindere: 12 tineri sub conducerea d-lui Iuga, au jucat frumoasele noastre jocuri naționale: »Călușerul«, »Bătuta«, »Brăul« și »Sârba«, învățate tot în acest scurt timp de o lună.

Entuziasmul a fost general.

Succesul material încă a fost mulțămitor. Din venitul curat jumătate în suma de 38 cor. s'a trimis »mesei stud. academici din Cluj«.

CRONICA.

— În 19 Ianuar a. c. n. la Bobotează, s'a dat în Așchileul mic (comitatul Clujului) o petrecere populară, împreună cu declamații și teatru, care a avut un succes ne mai pomenit, după părerea tuturor celor ce au luat parte. Deci cu atât mai vărtos merită lauda și recunoștința tuturor, cari țin cu scumpătate la așezămintele noastre biserică și școală, — cu cât tinerimea din bună voința sa, fără nici o îndoială s'au dedicat spre săvârșirea acestei fapte, dorind ca prin aceasta să-și arete iubirea și alipirea către școală, căreia i-s'au dat și venitul din petrecerea aceasta. Petrecerea a fost spriginită nu numai de inteligența din loc, ci și de alții din comunele vecine. A fost prima petrecere împreună cu teatru în comună. Tuto- ror, cari ne-au spriginit cu concursul binevoitor moral s'au material, le mulțămesc din inimă și le doresc tot binele spre a mai putea spriginii astfel de cauze scumpe spre înaintarea bisericeii, școalei și națiunii noastre. Așchileul-mic 24 Ian. 1907. n. George Bucșa învățător.

— D-l *Gavrilă Precup*, profes. la liceul din Blaj a bine-voit a desface 10 es. din »Biserica lui Bob« administrând la repararea acestei biserici 13 cor. Meritul special al d-lui Precup e că a vândut aceste cărți în cercul meseriașilor nostri din Blaj, pe cari îi conduce cu mult devotament. În Blaj s'au trimis și altor domni broșuri de acestea spre a le desface.

— D. *Simeon Zehan*, preot gr.-cat. în Brețc, tras în judecată pentru un articol *Școalele noastre profesionale*, pu- blicat în »Unirea«, a fost declarat nevinovat de curtea cu jurați din Cluj. Apărător i-a fost d-l Dr. Iuliu Pordea.

— Congresul naț. bisericesc al Sârbilor, după ce s'a certat vr'o câteva săptămâni, combătându-se deputații radicalii cu cei Kossuthiști, într'o ședință din urmă a declarat pe pa- triarhul Brancovici pur și simplu defraudant și l'a provocat să abzică; — după isprava asta deputații s'au împrăștiat. Minunat lucru și constituționalismul acesta!

— »Bihoreana«, puternica bancă din Orade își va ținea adunarea în 27 Februarie n. La ordinea zilei este și ridicarea

capitalului dela 600 mii la 1 mil. 200,000, precum și schimbarea statutelor, cea ce mai ales în §. 61 prevede schimbări radicale, ce ni-se par bune. Numai cuota filantropică ni-se pare prea mică. — Altfel »Bihoreana« condusă foarte cu minte de Dr. Coriolan Pap, în scurtă vreme, și între grevele împrejurări, și-a ocupat un loc de cinste între băncile românești.

— Meseriașii români din Turda vor da petrecere împreună cu teatru (»Ruga dela Chisătau«) Duminică în 24 Februarie st. n. în sala cea mare dela Hotelul Europa. Venitul e destinat în folosul bibliotecii meseriașilor. Suprasolvirile să primesc cu mulțămită și sunt a se adresa D-lui cassar al reuniunii Ales. Gaia, care le va cuita pe cale ziaristică.

— D-l Nicolae Comșa, medic în Săliște, a fost decorat cu Crucea de ofițer al ordinului »Coroana României«.

— La suportarea speselor pentru decorarea scenei din Șoimuș au mai contribuit prin plățirea prețului broșurei »Regulamentul de teatru« următorii domni: Romul Cotoiu, comerciant, Baia-de-Criș 1 cor. Ioan Maior din Blaj 1 cor. Em. Ungurean, avocat, Timișoara 5 cor. Ioan F. Negruț, profesor, Blaj 1 cor. Ioan Corbu, asesor la sedria orfanală Bistrița 1 cor. Dr. G. Suci, avocat în Hațeg 1 cor. Georgiu Miclea, Alibunar 1 cor. Dr. Laurențiu Papp, avocat Arad 1 cor. Dr. Nicolau Șerban, avocat Făgăraș 1 cor. Petru Călcin, avocat Orșova 1 cor. Ioan M. Moldovan, preposit Blaj 1 cor. Mihail Mihăilaș, căpitan pens. Bistrița 1 cor. Dr. George Dobrin, adv. în Lugoj 1 cor. Vasile Pop, avocat Șimleu 1 cor. Familia de Mocsonyi 20 cor.

— Senatul român a votat în 23 Ian. v. preziua aniversarului unirei principatelor, cu unanimitate de voturi proiectul pentru recunoașterea ca persoană morală și juridică a Ligei Culturale.

— Patriarchul din Constantinopol se arată neîmpăcat față cu Românii. Organul său oficial zice că acordul asupra cestiunei Aromânilor este imposibil și acum și în viitor.

— În Germania s'au isprăvit și alegerile în balotaj. Socialiștii au mai pierdut vr'o 18 mandate. Centrul catolic a mai câștigat, așa, că are 108 față 104 din trecut. Asemenea au câștigat și Polonii, cari altfel țin cu centrul.

— În Franța e pe cale a se face un modru de a putea folosi preoții bisericile neîmpedecați și gratis pe baza unui contract ce s'ar încheia între primari și parochi, cu aprobarea episcopilor. Adecă preoții să iee în chirie, fie și fără plată cea ce e a bisericei de veacuri. Guvernul altfel stă destul de

raiu. O criză a izbucnit deja în plin parlament. Clemenceau, ministrul prezident a spus că guvernul e în »incoherență», Briand, ministrul cultelor, a eşit atunci mănios afară, cu toate ale sale. Criza s'a refăcut însă îndată prin esplicări și scuze înaintea deputaților. Astfel vasul crepat al solidarității a fost earăși lipit. Mult însă nu poate dura.

— »*Lupta*» protestează contra felului de a informa al ziarelor din București: *Adevărul* și *Universul*. Pentru ce? Pentru că *Universul* a scris:

»Deputatul naționalist român Dl. Vasilie Goldiș în discursul ținut în ședința dela 16 Ianuarie a Camerei din Budapesta a vorbit și despre cartea »Statele unite ale Austriei» de *Aurel Popovici*, declarând că încă înainte de a fi fost ales deputat, a *condamnat* politica acelei cărți într'un articol publicat în ziarul »*Tribuna*» dela Arad.

Din întâmplare »*Universul* a spus numai adevărul, nudul adevăr, pe care însă păcat că nu l'a și comentat, cum nu-l comentează nici *Lupta*. — De altfel o *atare* faptă n'are lipsă de comentariu, pentru cei ce înțeleg cât a bătut ceasul.

— În timpul dela 1 Ian. — 1 Dec. n. 1906 s'a vândut în țara noastră tutun în preț de 109 milioane și 74074 cor. Adevărate milioane date în fum și scrum.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cărți — Reviste — Ziare.

— *D-l Alesandru Țiplea*, a adunat o colecție de poezii populare din Maramureș, pe care Academia Română le-a găsit vrednice, cu tot dreptul a le publica în Analele sale și a le scoate și într'o broșură deosebită, care în 4° mare face un volum de 120 pagini. Tinerul A. Țiplea, care este cleric al diecezei de Gherla, ascultător la universitatea din Budapesta și-a alcătuit colecția după recerințele mai noue, căutând să redea și graiul propriu al poporului nostru din țara frumoasă, dar nenorocită a Maramureșului. Colecția cuprinde: balade, hore, »dirlaiuri» (doine), »chiotituri», colinde și descântece. La sfârșit are un prețios și bogat glosar.

Prin faptul, că e unică pentru Maramureș (regretatul) Anderco are și el în scrierile inedite câteva poezii populare și prin faptul că e cuminte făcută, colecția tinerului frățior Țiplea câștigă un merit deosebit. S'a tipărit la C. Göbl în București și costă 1 leu 20 bani. Iubitorii de folclor și de filologie vor citi-o cu mult folos.

— *Viața Românească* (nr. 1 1907) e un nou volum de peste 200 pag. Literatură de: I. Al. Brătescu-Voiniști, O. Carp.

V. Cioflec, Cornelia din Moldova, Ana Conta Kernbach, Dinu Ramură, Sadovean. D. C. Stere continuă a povestii »zilele« sale în Ardeal (vorbind de Arad.) E cu haz cronică rimată a lui G. Ranetti, care spune:

...Grele timpuri, timpuri triste
 N'avem cetitori o mie și-avem trei mii de reviste!
 N'avem scriitori. Puținii ce-i avem sunt slabi, rachitici
 Dar în schimb batalioane răsăritu-ne-au de critici.
 Publicul cuminte (?) însă râde, nu le dă stipendii,
 Găci ce-i permis lui Joie, nu este permis... lui Chendi.

Foarte justă ironisarea d-lui A. Ciurcu, distinsul nostru compatriot, după obârșie, care este foarte preocupat de apărarea »dobitoacelor«, într'o lume care face și tolerează cele mai grozave barbarii împotriva oamenilor.

Cam încurcată, ca și tema de care se ocupă, e art. d-lui I. G. Duca despre criza din Franța. Nu putem înțelege cum un Român, așa de inteligent și așa de bun, ca d-l Duca, poate ținea parte unui guvern sectar, ca cel din Franța, care de ar fi să aștepte urmași în alte țeri, s'ar inaugura politica de despoiere de proprietăți și de drepturi sub frumoasa devisă a »liberalismului«, sub care atâtea abuzuri și jafuri s'au comis. Bogate ca totdeauna recenziile cărților și revistelor. Sunt scărmanate, cu aceeași cruzare, *Glosarul* lui A. Viciu și faimoasa carte a pâr. V. Mangra despre »Sava Brancovici«. Incepe a se zori în cauza aceasta.

»Răvaşul“ Clujului.

— În 10 Febr. la 11 oare a. m. s'a ținut adunarea generală a credincioșilor gr.-cat. sub presidiul parochului Dr. E. Dăianu. Adunarea simțind însemnătatea chemării sale, în ciuda încercării desperate a unui credincios din »inteligentă« n'a voit să amâne ad calendas graecas hotărîrea asupra zidirii unei noue școale, ci a intrat în meritul chestiunii și după desbateri conduse cu multă răbdare, a hotărît a încredința zidirea școlii arhitectului Reisinger József, din Cluj, care făcuse și repararea bisericii lui Bob. Va costa cam 42 mii de coroane și pe 1 Sept. trebuie să fie negreșit gata. La propunerea d-lui Ladislau Pop, care a făcut vrednicile elogii direcțiunii »Economului« pentru ajutorul dat la realizarea acestui scop, — adunarea a exprimat și eternizat la protocol mulțumita sa cea mai călduroasă față cu »Economul«. De aproape doi ani s'a lucrat pentru pregătirea acestei adunări

şi numai cu ajutorul asigurat de »Economul« s'a putut face cu putinţă realizarea şcolii noue, care e o lipsă atât de arzătoare în aceasta parohie.

— Pentru fondul bisericii celei noue din Cluj au mai binevoit a contribui următorii:

379. Simeon Zehan, preot în Breţc 2 cor.

380. Iuliu Socol, preot în Ceanul-mare 2 cor.

D-zeu să le răsplătească!

MAI NOU

Alegerea dela Bogşa s'a terminat cu înfrângerea candidatului naţionalist Dr. V. Branişte, rămas în minoritate cu 500 voturi.

Fără comentari!

Poşta Redacţiei şi Administraţiei.

Volbură. Bine. În nrul 8. Continuă. — *Craiova.* Mai ţini minte făgăduinţa? — *Pata.* Cu mare părere de rău n'am putut urma învitării; dar ce s'amână nu rămâne. La timp vom suna... — »Pedagogia Română« va apărea la 1 Martie sigur. Suntem şi noi de aceeaş părere; directorul e deplină garanţă pentru o îndrumare sănătoasă spre chemarea frumoasă, culturală a dascălilor nostri. Politică la noi e destul de pistriţă; nu-i lipsă să se mai facă şi o »politică dascălească«.

O minune în lume!

Gratis şi franco acasă

primeşte ori cine un orologiu elveţian Remontoir Roskopf-patent, cu umblare de 36 oare, cu garanţie în scris pe 3 ani, împreună cu un lanţ, de panteră aurit, 1 toaletă de călătorie; 1 condeiu prima de nichel un briceag englezesc, cu 5 părţi, 1 tub de chichlimbar pentru ţigări şi ţigarete; 1 cravată de mătăasă pentru domni, 1 barometru şi încă o şatulă cu 144 bucăţi de pene de scris de oţel şi 100 de cărţi post. ilustr. pentru numai 250 florini.

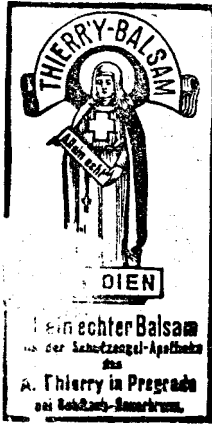
Trimitere prin rambursă

S. URBACH, KRAKAU nr. 242.

La comanda alor 2 pachete se adaugă gratis un briciu angl; ce nu convine, se retrimite banii retour.

4-6

Suctit prin lege!

Fiecare imitație va fi pedepsită!

Veritabil e numai Balsamul lui Thierry

cu sămnușul călugărițelor. 12 sticle mici sau
6 duble sau o sticlă mare patent costau K. 5.

Alfia Centifolia lui Thierry

contra ranelor, inflamațiilor, vătămurilor
5 tighii K. 3.60. Se trimite sau pe lângă ram
bursă sau trimițând banii înainte.

Aceste două mijloace sunt foarte cunoscute

Adresa: **A. Thierry, Pregrada**
la Rohits-Sauerbrunn.

Depou în cele mai multe farmacii. Broșuri cu
multe scrisori de mulțumită se trimite gratuit.

Cine suferă de (nevoie)
sgârșciuri și stări ner-
trimită gratis și franco dela

Epilepsie

voase, se ceară broșura
despre Epilepsie, care se
»Privil. Schwaner Apotheke,« Frankfurt
a. Main. 18—52

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„THE STANDARD“

fondată în anul 1825.

Efectuește **asigurări pe viață**
pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual	Avere proprie
Cor.: 34,600.000	Cor.: 274,000.000
Dividende solvite	Despăgubiri de viață
Cor.: 170,000.000	Cor.: 570,000.000

Agentura generală pentru Transilvania:
Cluj. Strada Ferencz-József Nr. 17.

Filiala pentru Ungaria:
Budapesta, Strada Kossuth-Lajos nr. 4
în Palatul Standard. (Casa proprie).

Centrala generală:

Edinburg. (Anglia).

La tipografia
»CARMEN«
în Cluj
se află de vânzare
»ROMANA«
(pe note)
de Tunarul.
Prețul unui esempl.
2 cor. 50 fil.

Tipografia „Carmen“ Petru P. Barițiu în Cluj.